

8.3.

$$|z| < 4$$

$$z = a + bi$$

Liczbę tą możemy przedstawić w postaci trygonometrycznej:

$$a + bi = r(\cos\varphi + i \cdot \sin\varphi),$$

gdzie $r = \sqrt{a^2 + b^2}$ jest modulem, czyli:

$$|z| = r = \sqrt{a^2 + b^2}$$

↓

$$-4 < \sqrt{a^2 + b^2} < 4$$

$$0 \leq \sqrt{a^2 + b^2} < 4 \quad /^2$$

$$0 \leq a^2 + b^2 < 4^2$$

Zatem nierówność daną w zadaniu spełniają liczby zespolone, których części rzeczywiste oraz urojone tworzą na płaszczyźnie punkty należące do wnętrza okręgu o środku w początku układu współrzędnych i promieniu 4.

8.4.

$$|z| < 2 \text{ i } 0 < \varphi < \frac{\pi}{2}$$

Podobnie jak w zadaniu **8.3** nierówność $|z| < 2$ spełniają punkty należące do wnętrza okręgu o środku w początku układu współrzędnych i promieniu **2**. Dodatkowo warunek $0 < \varphi < \frac{\pi}{2}$ ogranicza rozwiązanie do wnętrza powyższego okręgu znajdującego się w pierwszej ćwiartce układu współrzędnych bez punktów leżących na osiach rzeczywistej i urojonej.

8.5.

$$|z - 3 + 4i| < 5$$

$z = a + bi$, więc nierówność przybiera postać:

$$|a + bi - 3 + 4i| < 5$$

$$|(a - 3) + i \cdot (b + 4)| < 5$$

$$|(a - 3) + i \cdot (b + 4)| = r = \sqrt{(a - 3)^2 + (b + 4)^2}$$

$$\sqrt{(a - 3)^2 + (b + 4)^2} < 5 \quad /^2$$

$$(a - 3)^2 + (b + 4)^2 < 5^2$$

Powyższy warunek spełniają punkty należące do wnętrza okręgu o środku w punkcie $P = (3, -4)$ leżącym na płaszczyźnie liczb urojonych (czyli w punkcie $3 - 4i$) i promieniu 5.

8.6.

a). $|z| = 3$

Mamy $z = a + bi = r(\cos\varphi + i \cdot \sin\varphi)$ oraz $|a + bi| = r = \sqrt{a^2 + b^2}$, zatem:

$$|z| = \sqrt{a^2 + b^2} = 3 \quad /^2$$

$$a^2 + b^2 = 3^2$$

Czyli równanie dane w zadaniu spełniają punkty leżące na okręgu o środku w początku układu współrzędnych liczb urojonych i promieniu 3.

$$\text{b). } \varphi = \frac{\pi}{4}$$

Mamy $z = a + bi = r(\cos\varphi + i \cdot \sin\varphi)$ oraz $|a + bi| = r = \sqrt{a^2 + b^2}$, skąd:

$$\cos\varphi = \frac{a}{r} = \frac{a}{\sqrt{a^2 + b^2}}$$

$$\cos\frac{\pi}{4} = \frac{\sqrt{2}}{2} = \frac{a}{\sqrt{a^2 + b^2}} \quad (1)$$

$$\sin\varphi = \frac{b}{r} = \frac{b}{\sqrt{a^2 + b^2}}$$

$$\sin\frac{\pi}{4} = \frac{\sqrt{2}}{2} = \frac{b}{\sqrt{a^2 + b^2}} \quad (2)$$

$$(1) \wedge (2) \Rightarrow \frac{a}{\sqrt{a^2 + b^2}} = \frac{b}{\sqrt{a^2 + b^2}} \Rightarrow \mathbf{a = b}$$

Ostatni warunek a zarazem warunki tego zadania spełnione są dla półprostej wychodzącej z początku układu współrzędnych w pierwszej ćwiartce płaszczyzny urojonej oraz tworzącej z osią rzeczywistą kąt $\frac{\pi}{4}$.

8.7.

$$-5 = -5 + i \cdot 0 = r \cdot (\cos\varphi + i \cdot \sin\varphi)$$

$$r \cdot \cos\varphi = -5 \quad (1) \quad \wedge \quad r \cdot \sin\varphi = 0 \quad (2)$$

$$(1) \wedge (2) \Rightarrow r \neq 0 \wedge \sin\varphi = 0 \Rightarrow \varphi = \pi \vee \varphi = 2\pi \quad (3)$$

Podnieśmy oba równania (1) i (2) stronami do kwadratu i dodajmy stronami:

$$r^2 \cdot \cos^2\varphi + r^2 \cdot \sin^2\varphi = (-5)^2 + 0^2$$

$$r^2 \cdot (\sin^2\varphi + \cos^2\varphi) = 25$$

$$r^2 = 25$$

$$r = 5 \quad (\text{bo } r > 0)$$

Podstawmy $r = 5$ do (1):

$$5 \cdot \cos\varphi = -5$$

$$\cos\varphi = -1$$

⇕

$$\varphi = \pi \quad (4)$$

Warunki (3) i (4) są jednocześnie spełnione dla $\varphi = \pi$.

Zatem rozwiązaniem zadania jest: $-5 = 5 \cdot (\cos\pi + i \cdot \sin\pi)$

8.8.

$$2i = 0 + 2i = r \cdot (\cos\varphi + i \cdot \sin\varphi)$$

↓

$$r \cdot \cos\varphi = 0 \quad (1) \quad \wedge \quad r \cdot \sin\varphi = 2 \quad (2) \quad r > 0 \quad (3)$$

$$(1) \wedge (3) \Rightarrow \cos\varphi = 0 \Rightarrow \varphi = \frac{\pi}{2} \vee \varphi = \frac{3}{2}\pi$$

$$\text{Zatem musi zachodzić } r \cdot \sin\frac{\pi}{2} = 2 \vee r \cdot \sin\frac{3\pi}{2} = 2$$

$$r = \frac{2}{1} \vee r = \frac{2}{-1}$$

$$r = 2 \vee r = -2$$

Po uwzględnieniu (3) zostaje $r = 2$. Ostatecznie liczba $2i$ ma następującą postać trygonometryczną: $2i = 2 \cdot (\cos\frac{\pi}{2} + i \cdot \sin\frac{\pi}{2})$

8.9.

$$1 + i = r \cdot (\cos\varphi + i \cdot \sin\varphi)$$

$$r \cdot \cos\varphi = 1 \quad (1) \quad \wedge \quad r \cdot \sin\varphi = 1 \quad (2) \quad r > 0 \quad (3)$$

ale $r = \sqrt{a^2 + b^2} = \sqrt{1 + 1} = \sqrt{2}$, zatem:

$$\cos\varphi = \frac{1}{\sqrt{2}} \qquad \sin\varphi = \frac{1}{\sqrt{2}}$$

$$\cos\varphi = \frac{\sqrt{2}}{2} \qquad \sin\varphi = \frac{\sqrt{2}}{2}$$

Powyższe dwie równości zachodzą dla $\varphi = \frac{\pi}{4}$. Zatem liczba $1 + i$ ma następującą postać trygonometryczną:

$$1 + i = \sqrt{2} \cdot (\cos\frac{\pi}{4} + i \cdot \sin\frac{\pi}{4})$$

8.10.

$$\sqrt{3} + i = r \cdot (\cos\varphi + i \cdot \sin\varphi)$$

$$r = \sqrt{a^2 + b^2} = \sqrt{\sqrt{3}^2 + 1} = \sqrt{3 + 1} = \sqrt{4} = 2$$

$$\cos\varphi = \frac{a}{r} = \frac{\sqrt{3}}{2} \qquad \sin\varphi = \frac{b}{r} = \frac{1}{2}$$

↓

$$\varphi = \frac{\pi}{6} \vee \varphi = 2\pi - \frac{\pi}{6} \quad (1) \qquad \varphi = \frac{\pi}{6} \vee \varphi = \pi - \frac{\pi}{6} \quad (2)$$

$$(1) \wedge (2) \Leftrightarrow \varphi = \frac{\pi}{6}$$

Zatem liczba $\sqrt{3} + i$ ma następującą postać trygonometryczną:

$$\sqrt{3} + i = 2 \cdot (\cos\frac{\pi}{6} + i \cdot \sin\frac{\pi}{6})$$

8.11.

$$\frac{1+i}{1-i} = \frac{1+i}{1-i} \cdot \frac{1+i}{1+i} = \frac{(1+i)^2}{(1-i)(1+i)} = \frac{1^2+2i+i^2}{1^2-i^2} = \frac{1+2i+(-1)}{1-(-1)} = \frac{2i}{1+1} = \frac{2i}{2} = i$$

8.12.

$$\frac{2i}{1+i} = \frac{2i}{1+i} \cdot \frac{1-i}{1-i} = \frac{2i(1-i)}{(1+i)(1-i)} = \frac{2i-2i^2}{1^2-i^2} = \frac{2i-2(-1)}{1-(-1)} = \frac{2i+2}{1+1} = \frac{2(i+1)}{2} = i+1 = 1+i$$

8.13.

$$\begin{aligned} \frac{4-3i}{4+3i} &= \frac{4-3i}{4+3i} \cdot \frac{4-3i}{4-3i} = \frac{(4-3i)^2}{4^2-(3i)^2} = \frac{4^2-2\cdot 4\cdot 3i+(3i)^2}{16-9\cdot i^2} = \frac{16-24i+9\cdot i^2}{16-9\cdot(-1)} = \frac{16-24i+9\cdot(-1)}{16+9} = \frac{16-24i-9}{25} = \frac{7-24i}{25} = \\ &= \frac{7}{25} - \frac{24}{25}i = \frac{1}{25} \cdot (7-24i) \end{aligned}$$

8.14.

$$\sqrt{-3-4i}$$

Przedstawmy liczbę zespoloną $-3-4i$ w postaci trygonometrycznej:

$$-3-4i = r \cdot (\cos\varphi + i \cdot \sin\varphi)$$

$$r^2 = (-3)^2 + (-4)^2$$

$$r^2 = 9 + 16$$

$$r^2 = 25$$

$$r = 5$$

$$\cos\varphi = \frac{a}{r} = \frac{-3}{5}$$

$$\sin\varphi = \frac{b}{r} = \frac{-4}{5}$$

Widzimy, że nie można bez tablic określić kąta φ . Dlatego przedstawmy liczbę daną w zadaniu następująco:

$$\sqrt{-3-4i} = a + bi$$

Bo jest to liczba zespolona. Następnie podnieśmy obie strony równania do kwadratu:

$$-3-4i = (a+bi)^2$$

$$-3-4i = a^2 + 2abi + b^2i^2$$

$$-3-4i = a^2 + 2abi + b^2 \cdot (-1)$$

$$-3-4i = (a^2 - b^2) + 2abi$$

⇓

$$-3 = a^2 - b^2 \quad (1) \quad \wedge \quad -4 = 2ab \quad (2)$$

$$ab = -2$$

$$a = \frac{-2}{b}$$

Podstawmy a do (1):

$$-3 = \left(\frac{-2}{b}\right)^2 - b^2$$

$$-3 = \frac{4}{b^2} - b^2$$

$$-3b^2 = 4 - b^4$$

$$b^4 - 3b^2 - 4 = 0$$

Podstawmy $b^2 = p$:

$$p^2 - 3p - 4 = 0$$

$$\Delta = (-3)^2 - 4 \cdot 1 \cdot (-4) = 9 + 16 = 25$$

$$\sqrt{\Delta} = 5$$

$$p_1 = \frac{-(-3)-5}{2 \cdot 1}$$

$$p_2 = \frac{-(-3)+5}{2 \cdot 1}$$

$$p_1 = \frac{3-5}{2}$$

$$p_2 = \frac{3+5}{2}$$

$$p_1 = \frac{-2}{2}$$

$$p_2 = \frac{8}{2}$$

$$p_1 = -1$$

$$p_2 = 4$$

Zatem $b^2 = -1 \vee b^2 = 4$, ale $b \in R$ więc rozwiązanie ujemne odpada.

$$b^2 = 4$$

$\Updownarrow$

$$b_1 = -2 \vee b_2 = 2$$

Teraz otrzymujemy a :

$$a_1 = \frac{-2}{-2} = 1$$

$$a_2 = \frac{-2}{2} = -1$$

Czyli liczba dana w zadaniu jest równa:

$$\sqrt{-3-4i} = 1-2i \quad \vee \quad \sqrt{-3-4i} = -1+2i$$

$\Updownarrow$

$$\sqrt{-3-4i} = \pm(1-2i)$$

8.15.

$$\sqrt{8+6i}$$

Przedstawmy powyższą liczbę następująco:

$$\sqrt{8+6i} = a+bi \quad /^2$$

$$8+6i = (a+bi)^2$$

$$8+6i = a^2 + 2abi + b^2i^2$$

$$8+6i = a^2 + 2abi + b^2 \cdot (-1)$$

$$8+6i = (a^2 - b^2) + 2abi$$

$\Downarrow$

$$8 = a^2 - b^2 \quad (1) \quad \wedge \quad 6 = 2ab \quad (2)$$

$$ab = 3$$

$$a = \frac{3}{b}$$

Podstawmy a do (1):

$$8 = \left(\frac{3}{b}\right)^2 - b^2$$

$$8 = \frac{9}{b^2} - b^2 \quad / \cdot b^2$$

$$8b^2 = 9 - b^4$$

$$b^4 + 8b^2 - 9 = 0$$

Podstawmy $b^2 = p$:

$$p^2 + 8p - 9 = 0$$

$$\Delta = 8^2 - 4 \cdot 1 \cdot (-9) = 64 + 36 = 100$$

$$\sqrt{\Delta} = 10$$

$$p_1 = \frac{-8-10}{2}$$

$$p_2 = \frac{-8+10}{2}$$

$$p_1 = \frac{-18}{2}$$

$$p_2 = \frac{2}{2}$$

$$p_1 = -9$$

$$p_2 = 1$$

Ponieważ $b \in R$ więc jej kwadrat musi być liczbą nieujemną. Bierzemy więc pod uwagę tylko wartość p_2 :

$$b^2 = p_2 = 1$$

$\Updownarrow$

$$b_1 = -1 \quad \vee \quad b_2 = 1$$

Teraz otrzymujemy a :

$$a_1 = \frac{3}{-1} = -3$$

$$a_2 = \frac{3}{1} = 3$$

Ostatecznie liczba dana w zadaniu jest równa:

$$\sqrt{8+6i} = -3-i \quad \vee \quad \sqrt{8+6i} = 3+i$$

$\Updownarrow$

$$\sqrt{8+6i} = \pm(3+i)$$

8.16.

$$(1+i)^{10}$$

Przedstawmy liczbę $1+i$ w postaci trygonometrycznej:

$$1+i = r \cdot (\cos\varphi + i \cdot \sin\varphi)$$

$$r = \sqrt{1^2 + 1^2} = \sqrt{2}$$

$$\cos\varphi = \frac{1}{\sqrt{2}} = \frac{\sqrt{2}}{2} \quad \sin\varphi = \frac{1}{\sqrt{2}} = \frac{\sqrt{2}}{2}$$

$\Downarrow$

$$\varphi = \frac{\pi}{4}$$

Mamy więc:

$$1+i = \sqrt{2} \cdot (\cos\frac{\pi}{4} + i \cdot \sin\frac{\pi}{4})$$

$\Updownarrow$

$$(1+i)^{10} = [\sqrt{2} \cdot (\cos\frac{\pi}{4} + i \cdot \sin\frac{\pi}{4})]^{10}$$

Zastosujmy wzór Moivre'a:

$$(1+i)^{10} = \sqrt{2}^{10} \cdot [\cos(10 \cdot \frac{\pi}{4}) + i \cdot \sin(10 \cdot \frac{\pi}{4})] = (\sqrt{2}^2)^5 \cdot [\cos(5 \cdot \frac{\pi}{2}) + i \cdot \sin(5 \cdot \frac{\pi}{2})] = 2^5 \cdot [\cos(\frac{4\pi}{2} + \frac{\pi}{2}) + i \cdot \sin(\frac{4\pi}{2} + \frac{\pi}{2})] = \\ = 32 \cdot [\cos(2\pi + \frac{\pi}{2}) + i \cdot \sin(2\pi + \frac{\pi}{2})] = 32 \cdot (\cos \frac{\pi}{2} + i \cdot \sin \frac{\pi}{2}) = 32 \cdot (0 + i \cdot 1) = 32i$$

Liczba dana w zadaniu równa się 32i.

8.17.

$$(2 + i \cdot \sqrt{12})^5$$

Przedstawmy potęgowaną liczbę w postaci trygonometrycznej:

$$2 + i \cdot \sqrt{12} = r \cdot (\cos \varphi + i \cdot \sin \varphi)$$

$$r = \sqrt{2^2 + \sqrt{12}^2} = \sqrt{4 + 12} = \sqrt{16} = 4$$

$$\cos \varphi = \frac{2}{4} = \frac{1}{2} \quad \sin \varphi = \frac{\sqrt{12}}{4} = \frac{2\sqrt{3}}{4} = \frac{\sqrt{3}}{2}$$

↓

$$\varphi = \frac{\pi}{3}$$

Zatem:

$$(2 + i \cdot \sqrt{12})^5 = [4 \cdot (\cos \frac{\pi}{3} + i \cdot \sin \frac{\pi}{3})]^5 = (\text{stosujemy wzór Moivre'a}) = 4^5 \cdot (\cos \frac{5\pi}{3} + i \cdot \sin \frac{5\pi}{3}) = \\ = 2^{10} \cdot [\cos(\frac{5\pi}{3} - 2\pi) + i \cdot \sin(\frac{5\pi}{3} - 2\pi)] = 2^{10} \cdot [\cos(\frac{5\pi-6\pi}{3}) + i \cdot \sin(\frac{5\pi-6\pi}{3})] = 2^{10} \cdot [\cos(-\frac{\pi}{3}) + i \cdot \sin(-\frac{\pi}{3})] = \\ = 2^{10} \cdot [\cos \frac{\pi}{3} + i \cdot (-\sin \frac{\pi}{3})] = 2^{10} \cdot (\cos \frac{\pi}{3} - i \cdot \sin \frac{\pi}{3}) = 2^{10} \cdot (\frac{1}{2} - i \cdot \frac{\sqrt{3}}{2}) = 2^9 \cdot (1 - \sqrt{3} \cdot i) = 512 \cdot (1 - \sqrt{3} \cdot i)$$

8.18.

$$(1 + \cos \frac{\pi}{3} + i \cdot \sin \frac{\pi}{3})^6$$

$$(1 + \cos \frac{\pi}{3} + i \cdot \sin \frac{\pi}{3})^6 = (1 + \frac{1}{2} + i \cdot \frac{\sqrt{3}}{2})^6 = (\frac{3}{2} + i \cdot \frac{\sqrt{3}}{2})^6$$

Przedstawmy potęgowaną liczbę w postaci trygonometrycznej:

$$\frac{3}{2} + i \cdot \frac{\sqrt{3}}{2} = r \cdot (\cos \varphi + i \cdot \sin \varphi)$$

$$r = \sqrt{(\frac{3}{2})^2 + (\frac{\sqrt{3}}{2})^2} = \sqrt{\frac{9}{4} + \frac{3}{4}} = \sqrt{\frac{12}{4}} = \sqrt{3}$$

$$\cos \varphi = \frac{\frac{3}{2}}{\sqrt{3}} = \frac{3}{2\sqrt{3}} = \frac{3\sqrt{3}}{2 \cdot 3} = \frac{\sqrt{3}}{2} \quad (1)$$

$$\sin \varphi = \frac{\frac{\sqrt{3}}{2}}{\sqrt{3}} = \frac{\sqrt{3}}{2\sqrt{3}} = \frac{1}{2} \quad (2)$$

$$(1) \wedge (2) \Rightarrow \varphi = \frac{\pi}{6}$$

Zatem:

$$\frac{3}{2} + i \cdot \frac{\sqrt{3}}{2} = \sqrt{3} \cdot (\cos \frac{\pi}{6} + i \cdot \sin \frac{\pi}{6})$$

$$(\frac{3}{2} + i \cdot \frac{\sqrt{3}}{2})^6 = [\sqrt{3} \cdot (\cos \frac{\pi}{6} + i \cdot \sin \frac{\pi}{6})]^6 = (\text{stosujemy wzór Moivre'a}) = (3^{\frac{1}{2}})^6 \cdot [\cos(6 \cdot \frac{\pi}{6}) + i \cdot \sin(6 \cdot \frac{\pi}{6})] = \\ = 3^3 \cdot (\cos \pi + i \cdot \sin \pi) = 27 \cdot (-1 + i \cdot 0) = -27$$